

DENGE VE DENETLEME BÜLTENİ

DENGE VE DENETLEME AĞI AYLIK BÜLTENİ

Editörden;

Denge ve Denetleme Bültenimizin Nisan Sayısından Herkese Merhaba;

Denge ve Denetleme Ağı'nın Anayasa, Yasama, Yürütme, Yargı, Yerel Yönetim, Medya, Sivil Toplum Reform grupları ile birlikte ve Toplumsal Cinsiyet Eylem Planımız çerçevesinde ayrı ayrı ele aldığımız güncel gelişmeleri denge ve denetleme ölçütleriyle değerlendiriyoruz.

Eksiklerimizi birlikte görüp birlikte düşünüyor ve birlikte yol alıyoruz. Bültenimizin ilk sayısından bu sayısına dek her ayı mercek altına alarak özenle seçtiğimiz başlıkları Ayın Z Raporu Podcast programımızda da konuşuyoruz.

Son derece hareketli geçen Nisan ayında da seçtiğimiz başlıkları denge ve denetleme perspektifiyle birlikte değerlendirdik. İşleyen bir denge denetleme sistemine bir adım daha yaklaşmak dileğiyle.

Keyifli okumalar

GEZİ DAVASINDA KARAR AÇIKLANDI

Gezi Davasında 4 buçuk yıldır tutuklu olan iş insanı Osman Kavala, "cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya teşebbüs" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Davanın diğer sanıklarından Mücella Yapıcı, Çiğdem Mater, Hakan Altınay, Mine Özerden, Can Atalay, Tayfun Kahraman, Yiğit Ali Ekmekçi'nin de 18'er yıl hapis cezasına çarptırılmalarına ve tutuklanmalarına karar verildi.

Denge ve Denetleme ölçütleri üzerinden değerlendirildiğinde bu yargılama süreci Türkiye'de hukukun üstünlüğü prensibinin işlerliği ve yargı tarafsızlığı bağlamında yaşanan sorunların bir yansıması niteliğindedir. Yargılama süreci ve verilen karar, demokratik denge ve denetleme sisteminin bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin hem devlet hem de diğer vatandaşlar karşısında korunmasındaki yaşamsallığını bir kez daha göstermiştir. Demokratik denge ve denetleme sisteminin omurgası niteliğindeki bağımsız ve tarafsız yargı alanındaki bozulma ve geriye gidiş yargısal süreçlerin siyasallaşmasına ve verilen kararların meşruiyetinin sorgulanmasına neden olurken; vatandaşların da yargıya güvenini son derece olumsuz etkilemektedir. Denge ve denetleme ölçütleri üzerinden değerlendirdiğimizde verilen kararı yukarıdaki temel prensiplerin son yıllardaki işlerlik kaybının bir yansıması olarak görüyoruz. Karar vericilere Türkiye'de yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının tekrar tesis edilmesi ve hukukun üstünlüğü prensibinin tekrar işlerlik kazanması gerekliliğini tekrar hatırlatıyoruz.

CEMAL KAŞIKÇI DOSYASI KAPATILDI

Suudi Arabistan Krallığı İstanbul Başkonsolosluğunda öldürülen Washington Post yazarı gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın katledilmesine ilişkin davada mahkeme, durma kararı verdi. Adalet Bakanlığının olumlu görüşü üzerine dosyanın Suudi Arabistan adli makamlarına devrine hükmedildi.

Kaşıkçı'nın nişanlısı Hatice Cengiz'in dosyanın Suudi Arabistan makamlarına devredilmesine itirazı reddedildi.

Cemal Kaşıkçı davasında Birleşmiş Milletler tarafından görevlendirilen Agnès Callamard'ın raporunda Veliht Prens Muhammed bin Salman ve diğer Suudi yetkililerin cinayette rolü olduğuna dair ikna edici kanıtların varlığına işaret edilmiş ve cinayetin planlı işlenmiş bir cinayet olduğu vurgulanmıştır. Ani şekilde devam eden yargı sürecinin durdurulması kamuoyunda bu kararın hukuki bir karardan ziyade siyasi saiklerle verilmiş bir karar olduğu izlenimini arttırmıştır. Suudi Arabistan'da davanın sonuçlanmış olması davanın tekrar açılıp açılmayacağı sorusunu da akıllara getirmektedir. Dava açıldığı takdirde ise Suudi Arabistan'ın yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı bağlamındaki karnesinin oldukça zayıf oluşu ve olayın faillerinin Suudi üst düzey yetkililer olduğuna dair yaygın kanı ve somut deliller, devredilen yargı sürecinin sonucuna dair soru işaretlerini arttırmaktadır.

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU DERNEĞİNE KAPATMA DAVASI

Türkiye'de kadınlara yönelik cinayet ve saldırılarla mücadele etmek amacıyla 2010 yılında kurulan Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Derneği'ne "Kanuna ve ahlaka aykırı faaliyet yürütmek" suçlamasıyla kapatma davası açıldı. Platform, yaptığı yazılı açıklamada, "Biz il il meydanlarda mücadele ederken içi boş, somut delili olmayan, "kanuna ve ahlaka aykırı faaliyet yürütmek" kapsamında derneğimize bir kapatma davası açıldı. Fakat bu dosya o kadar boş ki içine yöneticilerimizin kolluk kayıtlarına kadar her şeyi tuttular. Bunlar derneğimizi kapatmak için bir gerekçe olamaz" denildi.

CHP SEÇİM KANUNUNU ANAYASA MAHKEMESİNE TAŞIDI

AK Parti ve MHP tarafından hazırlanarak Meclis'e sunularak kabul edilen Seçim Kanunu Değişikliği CHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne taşındı. Yasanın seçim kurullarının yapısını düzenleyen 5 ve 6'ncı, cumhurbaşkanını propaganda yasakları dışında tutan 11'inci ve seçim kurullarının 3 ay içerisinde yenilenmesini öngören 12'nci maddelerinin iptalini istedi. Anayasa Mahkemesi CHP'nin başvurusunu kabul ederek esastan görüşme kararı aldı.

Çoğulcu ve karar alma süreçlerine katılma kapasitesi yüksek sivil toplumun varlığı demokratik bir denge ve denetleme sisteminde yaşamsaldır. Sivil toplum alanına yönelik baskılar bu anlamda Türkiye'de denge ve denetleme sisteminin tesis edilememesinde önemli bir etkiye sahiptir. İkinci olarak kapatma kararının gerekçelendirilmesi ve kapatmaya yönelik platform hakkında verilen dilekçelerin içeriği(1) kararın Türkiye'de kadın cinayetleri ve kadına karşı şiddete yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden çözüm bulma çabalarına yönelik olduğu izlenimini kuvvetlendirmektedir. Bu nedenle açılan davanın hukuki niteliği tartışmalı hale gelmekte ve siyasi nitelikli olduğu izlenimini kuvvetlendirmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden ortaya konulacak çözümler kadına yönelik şiddet vakalarının azaltılması için büyük önem taşımaktadır. Sivil toplum örgütleri de bu alanda yaptıkları farkındalık artırma, savunuculuk ve izleme faaliyetleriyle bu sorunun önlenmesinde kritik öneme sahip aktörlerdir.

Demokrasinin gerekli fakat tek başına yeterli olmayan en önemli bileşeni adil ve özgür seçimlerdir. Adil ve özgür seçimlere olumsuz etki etme potansiyeline sahip yeni seçim düzenlemesi içerisindeki maddeleri Denge ve Denetleme Ağı olarak incelemiş ve somut önerilerimizi kamuoyu ve karar vericilerle **paylaşmıştık**. Özellikle düzenlemenin sandık kurullarının oluşumuna yönelik maddeleri sandık güvenliği açısından, propaganda yasaklarını düzenleyen maddeleri ise adaylar ve partiler arası adil rekabet açısından oldukça sorunludur. Yeni düzenlemeyle son yıllarda oldukça geriye gidiş yaşanan adil ve özgür seçim yapma kapasitesinde daha da geriye gidiş yaşanması kaçınılmazdır.

6 MUHALEFET PARTİSİ 3. KEZ TOPLANDI

Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme Geçiş Mutabakat Metnine imza atan 6 muhalefet partisinin liderleri üçüncü kez bir araya geldi. Basında yer alan haberlere göre bu toplantıda cumhurbaşkanı adayı tarifi yapıldı. Derinleşen ekonomik krizden göçmen sorununa pek çok meselenin görüşüldüğü toplantıda "Siyasi Ahlak Yasası'na öncelikli olarak çalışılması kararlaştırıldı.

Son haftalarda yoğunlaşan aday tartışmalarının ötesinde 6 muhalefet partisinin denge ve denetleme sisteminin kurumsallaştığı bir parlamenter sistem üzerinde mutabakatları devam etmekte . Farklı siyasi görüşlere sahip siyasi partilerin ortaklaşa yaptıkları vurgu demokratik denge ve denetleme sisteminin tesisi açısından oldukça önemli. Türkiye'de siyasetin finansmanı, kayırmacılık ve yolsuzluk gibi yapısal sorunların çözümüne yönelik atılacak olan adımların da siyasi partiler arası adil rekabet ve aktif vatandaşlık açısından önemli olduğunu düşünüyoruz.

Dedi ki;

CHP İstanbul Milletvekili İbrahim Kabođlu: "Gezi demokrasinin postmodern mantığını temsil ediyor. Tamamen demokratik, barışçıl bir hareketti. Kitlelerin hareketiydi. 10 yıl sonra yeniden yeniden beraat etmiş, hiçbir şekilde suç oluşturmadığına karar verilmiş dosyaları tezgâhlayıp bu şekilde hapis cezalarına çevirmek Türkiye Cumhuriyeti'ndeki yargı organları açısından yüz kızartıcı bir durumdur. Ben de hukukçu olmaktan utanç duyuyorum."

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli: "Yargıya saygı duyulmalıdır. Konu üzerinde uzun yıllar tartışmalarla, bunu önlemeye çalışanlar da yargının bu kararına saygılı olarak her şeyi kabullenmek durumunda olmalıdır."

Saadet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Bülent Kaya: "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu konuda kararları var. Siyasallaşan bir dava. Kararın gerekçelerini görmek lazım ama bu dava uzun zamandır kamuoyunda tartışılıyor. Hukukiliğinden ziyade siyasi yönü tartışılan bir davaydı."

DEVA Partisi Hukuk ve Adalet Politikaları Başkanı Mustafa Yenerođlu: "Hukuksuzluk sarmalına son bir utanç daha eklenmiş ve Kavala daha önce beraat ettiği suç kapsamında bu defa ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla cezalandırılmıştır. Temelsiz ve trajikomik iddialar sonucunda verilen söz konusu karar, hukuki öngörülebilirliği ve hukuki güvenilirliği ortadan kaldırmakta, Anayasa'nın temel haklara ilişkin güvencelerini anlamsızlaştırmakta ve demokratik değerleri tahrip etmektedir."

İYİ Parti Hukuk ve Adalet Politikaları Başkanı Bahadır Erdem "Gezi'deki yeşili savunan muhalif seçmenden AK Parti çok korktu. Bu da bir anlamda AK Parti'nin intikam davası olarak bunca zamandır sürdü. AİHM kararına rağmen Osman Kavala tutuklu olarak yargılandı. Bugün de ağırlaştırılmış hapis cezası veriliyor. Diğer sanıklara da 18'er yıl veriliyor. Bir hukukçu olarak bunu hukuka ve adalete sığdırmanın mümkün olmadığını düşünüyorum."

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan: "Son üç ay içerisinde sadece Diyarbakır'da 200 kadın soruşturma ve kovuşturma geçirdi. Şimdi de Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformuna kapatma davası açtılar. Bu davalar kadın mücadelesine saldırdır, bütün kadınları hedef alma operasyonlarıdır. Buradan Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformuna dayanışma duygularımızı gönderiyorum. Bizden bu kadar korkan bir iktidar, ortak gücümüz ve mücadelemiz ile kaybedeceğini çok iyi biliyor."

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ: "Cemal Kaşıkçı kararı kanuna uygundur, yargı yetkisinin devri değildir, davanın düşmesi değildir."

Dipnot:

1. Söz konusu dilekçelerin "kadın haklarını savunmak kisvesi altında aile mefhumunu yok sayarak aile yapısını parçaladığı" gibi iddialardan oluştuğu Platform tarafından belirtilmiştir.